

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/31/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

294/2014. (XI. 20.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ jogi képviselője útján előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. november 20-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I.

1) A panaszos nevében édesanyja 2014. január 19-én elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amelyben a következőket adta elő.

A beadvány szerint az Sz. Rendőrkapitányság rendőrei rendszeresen agresszív módon, jogtalanul járnak el a helyi lakosokkal szemben, és a panaszos édesanyja tanúja volt annak többször is, hogy a rendőrök fiatalokat bántalmaztak, részegen és drog hatása alatt autót vezettek. A panaszossal szemben már két alkalommal is jogtalanul léptek fel, és bántalmazták is a rendőrök.

Az első eset még 2013. szeptember 14-én történt. Egy baráti társaság ekkor összeszólalkozott, és valaki rendőrt hívott a hangoskodás miatt. A kikerülő rendőrök (egyike egyébként a panaszos gyerekkori barátja volt régen) a panaszost és egy barátját megbilincselve bevitték a rendőrség fogdájába. A fogdán megverték őket a rendőrök, és gázsprayt fújtak rájuk. A panaszos fiát rákényszerítették, hogy írjon alá egy papírt, hogy berúgott egy üvegajtót (amit valójában a rendőrök törtek szét), és azt is, hogy műszaki hiba folytán fújtak rájuk a gázt, amittől egyébként hánytak a fiatalok. A rendőrök azzal fenyegetőztek, hogy ha nem írja alá,

---

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

akkor ügyis 5 rendőr fogja azt vallani, hogy a panaszos nekik támadt. (Az édesanya szerint ez azért is érdekes, mert a megbilincselte panaszos 70 kg, míg a rendőr 120 kg.) A panaszos kirendelt védő ügyvédje bekerete a videó felvételeket, amit természetesen nem kaptak meg azóta sem, hiszen azon látszódna, hogy valójában mi történt: ki rúgta be az ajtót, hogy megverték a fiúkat, és hogy „poénból” rájuk fújták a gázt. Az előállítást követően nem engedték, hogy a panaszos értesítse a szüleit, így csak azután értesültek róla, hogy 3 napra őrizetbe vételét elrendelték és átszállították máshová. A szülők nem beszélhettek vele 3 napig, ruhát sem adhattak neki, így a panaszos végig a verés következtében teljesen összevénzett ruhában volt. Az édesanya végig azon rettegett, hogy hogyan fogják bántalmazni. A bíróságra bilincsben érkezett meg a panaszos 2014.szeptember 16-án, ahol a bíróság azonnal szabadon bocsátotta, és kimondta, hogy jogszerűtlenül tartották fogva. Az édesanya megjegyzi, hogy a fiát bekísérő rendőr azóta el lett bocsátva, mivel részegen, drog hatása alatt elütött valakit.

A második incidens 2014.január18-án történt. A panaszos ekkor a barátaival meglátta, hogy egy barátjuk a földön fekszik, rendőrök ordítanak vele. A panaszos az általa korábban tapasztaltak miatt szólt a rendőröknek, hogy inkább hazakísérik a fiút, csak ne bántsák. A rendőrök ezért földre lökték a panaszost, és már ott megkezdték a verését. Megbilincselve betették a rendőrautóba, ott is ütlegelték. A járókelők is látták, hogy mi történt, a panaszossal együtt ott tartózkodó srácokat pedig megfenyegették a rendőrök, hogy takarodjanak haza, különben ők is kapnak.

A panaszost a Rendőrségre vitték, ahol felváltva tovább bántalmazták, miközben kacarásztak. A panaszos telefonját elvették – a nála lévő készpénzzel együtt –, mivel korábban felírta a rendőrök azonosító számát, majd ezeket nem adták vissza. Ismét alá akartak vele íratni valami papírt, hogy nem kéri a hozzátartozói kiértesítését, de a panaszos nem írta alá. A panaszos orra nagyon vérzett a bántalmazások miatt, kérte, hogy hívjanak hozzá mentőt. A mentő beszállította a panaszost a kórházba, ahol látéletet vettek fel, és kiderült, hogy a panaszos orra eltört.

Időközben a járókelők, akik látták az esetet, elvitték a panaszos barátait a szülőkhöz, hogy szóljanak arról, hogy mi történt. Az édesanya azonnal hívta a rendőrséget, és az ügyvédjüket. Az édesanya és az 5 tanú a rendőrségre sietett, azonban nem engedték az édesanyának, hogy beszéljen a fiával, arra hivatkozva, hogy éppen kihallgatják. Azóta tudják, hogy nem volt semmilyen kihallgatás. A panaszos édesanyja kétségbe van esve, már nem meri az utcára engedni a gyerekeit, mert félti őket a rendőröktől, akiknek amúgy az lenne a feladata, hogy megvédjék a lakosokat.

2) A Testület 2014. január 22-én kelt tájékoztató levelét – amelyben az előadó testületi tag többek között a panasz aláírással történő megerősítésére, illetve meghatalmazás csatolására hívta fel az édesanyát, mivel a panaszos a 18. életévét betöltötte – a panaszos édesanyja 2014. január 28-án vette kézhez.

A panaszos jogi képviselője 2013. február 6-án az alábbi panasz-kiegészítést terjesztette elő.

A tényállás szerint 2014. január 17-én a 19 éves panaszos a késő esti órákban a barátaival lement az éjjel-nappali boltba üdítőt vásárolni. Az arra járőröző rendőrök igazoltatták őket. A rendőrök az igazoltatás indokát nem közölték, és csak pár perc elteltével voltak hajlandóak visszaadni az irataikat. Mindezek után a panaszos átment az út túloldalára, majd visszanezve látta, hogy az egyik barátját fellökték a rendőrök, és valószínűsíthetően bele is rúgtak. A panaszos ekkor odament, hogy talpra állítsa és hazakísérje a barátját, hogy „ne legyen gond”,

majd beleírta telefonjába a rendőrök azonosító számát. A panaszost az egyik rendőr ekkor elkezdte egy bokor felé taszigálni, és ököllel ütötte, körülbelül 5-10 ökölütés érte a fejét. A panaszos felállt, felemelte a kezeit, elindult a társa felé, mire egy másik rendőr is odament, hátulról pofozgatta, majd hátrabilincselte a kezét, megfogták lábát és kezét, és bedobták az autóba. A rendőrautóban három rendőr volt a panaszoson kívül, ott nem bántalmazták.

A panaszost a Rendőrkapitányságra szállították, ott az előállító helyiségében helyezték el. Előtte elvették a telefonját, levették a bilincset, majd egyből meglökték, földre került, és ahogy félig ült, az első rendőr a torkánál fogva szorította a falhoz, és ököllel ütötte közben a fejét. (Feltételezésük szerint ekkor törhetett el az orra.) A második rendőr a testét, hátát, oldalát rúgta meg, a harmadik rendőr is a fejét ütötte ököllel. A rendőröknél eszköz nem volt. Mivel a panaszos erősen vérzett, kérésére a rendőrök mentőt hívtak hozzá, akik kórházba szállították. Itt láttelepet vettek róla, és ellátták. (Az orvosi dokumentációt csatolták.) A láttelep szerinti főbb sérülések a következők: orrtörés, zúzódások a nyakon, a koponyán, a szem, az ajkak és a fül környékén, illetve orra és keze táján alvadt vért találtak.

A fentiekben leírtakat tanúkkal is képes a panaszos igazolni, ezért amennyiben az eljárása során a Testület ezt szükségesnek látja, a tanúk nevét és elérhetőségét rendelkezésére bocsátják.

A tényállás ismertetését követően a jogi képviselő az alábbi jogi érvelést fűzte a beadványhoz.

A jogi képviselő szerint a fent leírt események számos, az Alaptörvényben foglalt jogot sértenek, sérti a panaszos Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságból levezetett testi integritáshoz való jogát, az Alaptörvény III. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód tilalmát, az Alaptörvény IV. Cikkében foglalt személyes szabadsághoz való jogát, az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, illetőleg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát., a következők szerint.

a) A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban Rtv.) 20. § (2) bekezdése szerint főszabályként a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles azonosítani magát rendőrként, és közölnie kell az intézkedés tényét és célját. Az intézkedés előtti rendőri teendőket részletezi a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011 (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat), melynek 5.§ (1) bekezdése szerint „a rendőr az intézkedést a napszaknak megfelelő köszönéssel, és illő megszólítással kezdi meg”. Jelen esetben az eljáró rendőrök elmulasztottak eleget tenni törvényi kötelezettségeiknek. Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat vonatkozó előírásainak megsértésén kívül ez az eljárás sérti a panaszos személyes adatai védelméhez fűződő jogát is (Alaptörvény VI. Cikk (2) bekezdése), ugyanis az eljáró rendőrök elmulasztották közölni a panaszossal az igazoltatás jogalapját, ezáltal a panaszos személyes adatainak kezelése jogellenesen történt.

b) Az Rtv. 31. §-a szerinti előállítási okok nem merültek fel a panaszos oldalán, ugyanis az előírás-ellenes rendőri intézkedés ellenére a panaszos igazolta magát. Ennek ellenére az eljáró rendőrök második alkalommal is indokolatlan rendőri intézkedést alkalmaztak vele szemben, amikor a rendőrkapitányságra szállították és előállították. Ezzel az eljárással ismét megsértették az Rtv. előírásait, és intézkedési jogalap híján megvalósították a panaszos személyes szabadságának (Alaptörvény IV. Cikke) korlátozását.

c) Az igazoltatás és az előállítás jogsértő fogantatásával az eljáró rendőrök megsértették a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát is (Alaptörvény XXIV. Cikk (1) bekezdése).

d) A fentebb említetteken felül a panaszost sorozatos bántalmazás érte, amely kimerítette a hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás tényállását. Az idézett látleletben szereplő sérüléseket a rendőrök testi kényszer alkalmazása során okozták, amely kényszerítő eszköz alkalmazására a panaszos nem adott okot. Ugyanis még ha feltételezzük is, hogy a panaszos ellenállt (volna) a rendőri intézkedésnek (a csatolt szabálysértési határozat „jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenségről” tesz említést, támadó szándékról szó sincs benne), a számtalan ökölütés, a pofozás vagy a nyakkal történő falhoz szorítás nem tartozik az alkalmazható kényszerintézkedések közé. Fontos kiemelni, hogy az ütések okozta sérülések zöme a panaszos fején voltak azonosíthatóak, amely Szolgálati Szabályzat 42. §. pontjával ellentétes. A hivatkozott rendelkezés ugyanis előírja, hogy az alkalmazott kényszerítő eszközzel okozott ütés lehetőleg az érintett végtagját kell, hogy érje. Az ügyben nem merült fel olyan körülmény, ami a fejre mért ökölcsapások jogszerűségére utalt volna.

e) A rendőri eljárás nem felelt meg az arányosság garanciális elvének, illetve annak a követelménynek, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz a lehető legkisebb sérülést okozza az érintettnek (Rtv. 15.§. (1)-(2) bekezdései). A jogi képviselő hangsúlyozza, hogy még a rendőrség által megállapított tényállás alapján sem igazolható a kényszerítő eljárás, tekintve hogy az eljáró rendőrök legfeljebb a Szabályzat 39. §. (2) bekezdés a) pontja szerinti passzív ellenállást állapítottak meg a panaszos oldalán.

f) Összességében megállapítható, hogy a panaszos által az eljárás során elszenvedett sérüléseket jogszerűen nem okozhatták a vele szemben intézkedő rendőrök. A súlyos testi sérülésekkel járó rendőri intézkedés így sértette a panaszos az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságból levezetett testi integritáshoz való jogát; valamint az Alaptörvény III. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód tilalmát.

A panasz-kiegészítéshez számos mellékletet csatoltak.

i) A jogi képviselő mellékelte a 2014. február 5-én kelt ügyvédi meghatalmazását, amelyet a panaszos és az ügyvéd is aláírtak.

ii) A kiállított látlelet szerint a panaszost 2014. január 18-án, 1 óra 41 perckor vették fel. A dokumentum a következőket rögzíti anamnézisként: a sérült panaszost az OMSZ szállította be az ambulanciára, elmondása szerint egy utcai igazoltatás kapcsán a rendőrök többször ökölrel fejbe és arcon ütötték, nyakánál a falhoz szorították. Eszméletvesztés, hányinger, hányás, szédülés nincs, a történetekre emlékszik. Egyéb sérülést a panaszos nem közölt.

A panaszos állapotát a lelet úgy rögzíti, hogy a koponyán hátul baloldalon, valamint jobb oldalon elől és hátul is horzsolások láthatóak, körülötte nyomásérzékeny duzzanat tapintható. A jobboldali halántéktájékon nyomásérzékeny duzzanat tapintható, horzsolás látható. A jobb arcfél kissé duzzadt, nyomásérzékeny, jobb szemhéjon kék duzzanat látható, bal szem alatt horzsolás. Orr nyomásérzékeny, duzzadt, felülete horzsolás, orrtengely eltérés nincs, orrnyílásokban alvadt vér található. Jobb felső ajak duzzadt, nyomásérzékeny, szájnyálkahártyán fenn jobb oldalon bevérzés található. A jobb fülcimpa nyomásérzékeny, bőrön véraláfutás, bal fül mögött nyomásérzékeny duzzanat tapintható, horzsolással együtt. Pupillák a fényre, mozgásra jól reagálnak, szemmozgások megtartottak. Nyaki mozgások szabadok, fájdalomtalanok, jobb oldalon hátul és baloldalon elől horzsolás látható. A mellkas stabil, nyomásra fájdalomtalan, gerinc és vesetájék ütögetésre nem érzékenyek, medence stabil, nyomásra fájdalomtalan. Mindkét csuklón bilincs nyoma látható, jobb csukló nyomásra érzékeny, duzzanat nem tapintható. Jobb térden enyhe nyomásérzékenységet jelez, ízület mozgásai megtartottak. A beteg tudata éber, térben, időben orientált.

Az orvos koponya, arckoponya CT-t és orrcsont felvétel készítését rendelte el, amelyek elkészültével az orvos az orrcsont eltörését, valamint a koponya és jobb arc félének zúzódását diagnosztizálta. A lelet rögzíti, hogy a sérülés 8 napon túl, várhatóan 4 héten belül gyógyul.

iii) A jogi képviselő mellékelte a panaszos ügyében az intézkedés napján elkövetett, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt száz-húszezer forintnyi pénzbírságot kiszabó határozatát.

Az indoklás szerint rendőri feljelentés alapján szabálysértési eljárás indult a panaszos ellen, aki 2013. január 17-én (az évszám nyilvánvalóan elírás, a helyes dátum 2014.) 23 óra 50 perckor egy parknál tartózkodott, ahová rendőri segítséget kértek, mivel a helyszínen több fiatal hangoskodott.

A helyszínen kikerülő rendőrök személyazonosság megállapítása céljából az ott tartózkodókat felszólították, hogy igazolják magukat. A panaszos ezt követően hangosan szitkozódott, magát igazolni nem volt hajlandó a többszöri rendőri felszólítás ellenére sem, folyamatosan ellenállt a rendőri intézkedéssel szemben, mely során a földre is bevverte a fejét. A panaszos testi kényszer alkalmazása mellett is ki akarta magát vonni az intézkedés alól, ezért vele szemben bilincset alkalmaztak. A panaszos a rendőrautóba történő beszállítása során is ellenállást tanúsított.

A panaszost a Rendőrkapitányság hivatalos helyiségébe előállították, ahol a rendőri felszólítások ellenére sem hagyta abba a szitkozódásokat, miközben az előállító helyiség ajtaját rugdosta, ütögette.

A panaszos cselekményével megvalósította a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 216. § (1) bekezdésébe ütköző, és a szerint minősülő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését, mely miatt 150.000 (egyszáz-ötvenezer) forintig terjedő pénzbírsággal sújtható és 180 óráig terjedő közérdekű munkával büntethető.

A bírság megállapításának mértékénél figyelembe vették a szabálysértési nyilvántartási rendszer adatai alapján azon tényt, hogy a panaszos 2012. április 15 előtt elkövetett, jelen szabálysértéssel megegyező, vagy hasonló szabálysértés, illetőleg 2012. április 14. után elkövetett szabálysértés miatt két éven belül a szabálysértési hatóság jogerősen elmarasztalta.

3) A Testület a jogi képviselőnek címzett újabb tájékoztató levelében kérte, hogy az általuk hivatkozott tanúk elérhetőségét bocsássák rendelkezésre, kiegészítve azzal, hogy jelöljék meg, hogy a tanúk milyen viszonyban állnak a panaszossal. Az előadó testületi tag továbbá felhívta a képviselőt arra, hogy nyilatkozzon a panasz áttételére, valamint az állásfoglalás anonimizált formában történő közzétételre vonatkozóan. A jogi képviselő 2014. február 20-án kelt elektronikus levélben a következő tanúvallomásokat bocsátotta a Testület rendelkezésére.

a) K. G. (személyi adatai és aláírása is szerepel a csatolt a dokumentumban) úgy nyilatkozott, hogy a kérdéses napon egy élelmiszer boltnál vásároltak, a kisablak előtt vártak. A bolt előtt körülbelül 30 ember volt, abból mi voltunk olyan 6-an, lányok kivételével. Jött 3 rendőrautó, körülbelül 10 darab rendőr és 1 polgárőr szállt ki. Az intézkedés alatt nem léptek fel sértő magatartással, rendőrök azonban fenyegetően léptek fel és jelzőkkel illették őket.

Az intézkedés véget ért, és jónak látták, hogy tovább menjenek a bolt melletti park felé, majd onnan F. R. szólt hozzájuk. Egy rendőrautó épp ekkor kanyarodott ki az élelmiszerüzlettől,

megállt és két rendőr kiszállt. F. R. felé siettek, azt kiabálva, hogy „Elegem van már”. Egy másik rendőr meg gumibottal kezében sietett hozzá, lenyomták a földre, és a másik baloldról beugrott miközben fogta a térdét. Ekkor a tanú és a panaszos odaléptek, hogy hazakísérjék F. R.-t. A tanú odébb ment F. R. -rel, hogy induljanak haza. Ekkor a tanú azt vette észre, hogy a panaszost két rendőr lökdösni kezdte, és a park közepén lévő bokorba tolva ököllel ütni kezdték. A panaszos arrébb ment ezután, de ekkor egy másik rendőr hátulról pofozni kezdte, megbilincselte és szó szerint bedobták a járóautóba. A tanú ezután távozott a helyszínről és hazament.

b) Cs. M. (személyi adatai és aláírása is szerepelnek a csatolt a dokumentumban) tanúvallomásaiban előadta, hogy 23 óra és éjfél között kijöttek a rendőrök az éjjel-nappali üzlethez. (23 óra után csak kisablaknál van kiszolgálás a boltban és így mindig nagyon nagy a tömeg az üzletnél.)

A panaszos és a tanúk a bolt bejáratától balra álltak. 3 rendőr odalépett hozzájuk, igazoltatták őket. Közülük F. R.-rel durván kezdtek el beszélni. Az igazoltatás véget ért, a rendőrök visszaadták az okmányait. Utána a tanú és a társasága (köztük a panaszos is) átmentek a parkba, ami a bolt mellett van. Ekkor már az ismerőseik is velük mentek. Az ott lévő rendőrök is elindultak a bolttól, de még több rendőr is kijött és a park mellett megálltak. A panaszos ekkor még teljesen sértetlen volt.

A rendőrök ezután kiabálni kezdtek, hogy menjenek haza azonnal és a tanú látta, hogy a panaszost belökték a bokrok közé, ezért a tanú el is indult onnan, a lakótelep körül ment egy kört.

Visszaérkezve a többiek elmondták, hogy a panaszost bevitték a rendőrök. Ott volt még 2 járőrelő, aki látta ezt, ők is nagyon fel voltak háborodva a történeten.

A tanú és társai ezután elmentek szólni a panaszos szüleinek a lakásukra. A szülők egyből kocsiba szálltak, megkértek, hogy menjenek be velük ők is a Rendőrkapitányságra. Éjfél után érkeztek oda, de a rendőrök nem mondtak semmit azzal indokolva, hogy a panaszos már nagykorú. Hajnali egy óra körül jött egy mentőautó, bementek a kapitányságra és a panaszost hozták ki onnan, mondták, hogy be kell vinni kórházba. A panaszosnak fel volt dagadva a szeme, vörös volt, a nadrágja pedig véres. A panaszos szülei elmentek a mentő után a kórházba, a tanú és társai onnan haza mentek.

c) Sz. G. tanú (személyi adatai és aláírása is szerepelnek a csatolt a dokumentumban) vallomása szerint 2014. január 17-én az esti órákban az élelmiszer boltnál vásároltak, a kisablak előtt várokoztak. A bolt előtt körülbelül 30 ember volt, abból a tanú és a társasága (beleértve a panaszost) a lányok kivételével olyan 6-an lehettek. Rendőrautók érkeztek a helyszínre, a körülbelül 10 darab rendőr mellett polgárőr is volt a helyszínen. A tanú nyilatkozata szerint az igazoltatás alatt nem tanúsítottak sértő magatartást, ugyanakkor a rendőrök fenyegetően léptek fel, és jelzőkkel illették őket.

Az intézkedés véget értével jobbnak látták, hogy tovább menjenek a bolt melletti park felé. A parkból F. R. szólt hozzájuk. Egy rendőrautó épp ekkor kanyarodott ki a bolttól, megállt és két rendőr kiszállt és F. R. felé siettek, egyikük „Elegem van már” felkiáltással, a másik gumibottal a kezében. A rendőrök lenyomták F. R.-t a földre és lefogták. Ezt látván K. R. és a panaszos odasietett, hogy ne bántsák őt, inkább hazaviszik, mivel túlkapással léptek fel a rendőrök. (A tanú ekkor 2 méteren belül állt és ő is oda ment.) Közben megállt még egy

rendőrautó, abból ketten elkapták a panaszost. A park közepén volt egy bokor, padokkal körülvéve és arra rálökték, a panaszos felemelte mind a két kezét, hogy megadja magát, mivel nem tudta mire vélni ezt a viselkedést, de a rendőrök ez nem érdekelte. A tanú kezét (jobb karját) elkapta az egyik rendőr és elkezdte húzni, eközben azt mondta, hogy „Lehet haza takarodni!”.

A panaszost elengedték, aki el kezdett sétálni a tanú felé, de közben egy rendőr hátulról a panaszos fejére adott egy pofont, a másik rendőr meg rászólt, hogy álljon meg, beviszi és megbilincseli. (Ugyanez a rendőr mondta a tanúnak is, hogy ha nem megy, akkor őt is beviszik.) A panaszoson ekkor még nem volt sérülés látható. A tanú odébb ment.

A tanú visszament a többiekhez, egyáltalán nem értette a helyzetet, hogy ez mi volt. Két idegen srác odalépett hozzájuk, hogy hol lakik, akit ütöttek (a panaszost), mert a kapitányságon feltehetően nagyon meg fogják verni, és kéne szólni a szülőknek. A tanú és társai szóltak a szülőknek, akikkel a kapitányságra siettek. A panaszos édesanyja érdeklődött a rendőrségen, kevés sikerrel. Kis idővel mentősök hozták ki a panaszost, és nagyon sok szemmel látható sérülés volt rajta: vérzett az orra, ruhája csupa vér volt, az arcán és a fején horzsolások voltak láthatóak. A panaszost mentővel vitték kórházba, a szülei mentek a mentő után, a tanú és társai pedig hazamentek.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az adott Rendőrkapitányságtól (továbbiakban: rendőri szerv/rendőrkapitányság), valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A Rendőrkapitányság (továbbiakban: illetékes rendőrkapitányság) vezetője az előadó testületi tagnak címzett, 2014. február 21-én kelt átiratában a Testület kérdéseit megválaszolva a következő összefoglaló tájékoztatást adta az intézkedéssel összefüggésben.

Az ügyben 2014. január 19. napján közigazgatási hatósági eljárás indult a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatos panasz kivizsgálásának tárgyában, mivel a panaszos a kórházban 2014. január 18-án azt a nyilatkozatot tette, miszerint a Rendőrkapitányság beosztotti állományába tartozó rendőrök őt 2014. január 17-én végrehajtott rendőri intézkedés során tettelegesen bántalmazták, illetőleg a letétbe átadott készpénzét és telefonjának memóriakártyáját nem adták vissza részére.

A rendelkezésre bocsátott, eljárás megszüntetéséről rendelkező határozat indoklása szerint a kórház tájékoztatása szerint 8 napon túl gyógyuló orrcsonttörést és arczúzódást szenvedett, ezért a keletkezett iratok egy példányát a rendőri intézkedés során történtek tisztázásához szükséges büntetőeljárás lefolytatása céljából az illetékes rendőrkapitányság 2014. január 28-án megküldte a Központi Nyomozó Főügyészség részére a Btk. 301. §. (1) bekezdésbe ütköző bántalmazás hivatalos eljárásban büntett és más bűncselekmény gyanúja miatt. Ennek okán a panasszal érintett ügy nem hatósági ügy, hanem büntetőügy tárgya, emiatt a közigazgatási hatósági eljárás a 2014. február 3. napján kelt határozattal megszüntetésre került.

A panaszbeadvány érdemi vizsgálatának érdekében a kapitányságvezető úgy nyilatkozott, hogy a rendőri intézkedésre 2014. január 17-én 23 óra 35 perc körüli időben azért került sor, mert az adott élelmiszerüzlet parkolójából hangoskodó fiatalokról érkezett bejelentés. A panaszos őrizetbe vételére nem került sor.

A rendelkezésre álló iratok alapján bántalmazás nem történt, testi kényszer alkalmazására viszont sor került. A panaszos előállító helységbe történő helyezésekor letéti jegyzőkönyv felvételére került sor, a letéti jegyzéket azonban a panaszos összefirkálta, szabadon bocsátásakor letéti tárgyait visszakarta. Az előállítás foganatosítása közben a rendőri jelentés adatai alapján a hozzátartozók már a rendőrség épületében tartózkodtak, így kiértesítésük nem történt meg. Mint minden intézkedés során, jelen esetben is érvényesült a részrehajlás-mentes ügyintézés, az intézkedő rendőrök hangneme tisztelettudó, de határozott volt.

Az intézkedéssel összefüggésben szabálysértési eljárás indult a rendőrkapitányságon a panaszos ellen, valamint a keletkezett iratok egy példánya megküldésre került a Központi Nyomozó Főügyészség részére, a büntetőeljárás lefolytatása végett.

2) A rendőri iratsomag részét képezte az a kiállított hivatalos feljegyzés, amely az orvos által 2014. január 22-én a 107-es segélyhívóra tett bejelentését rögzítette.

A bejelentés szerint a kórház sürgősségi ambulanciájára szombat hajnalban a mentő vitte be a panaszost, aki elmondta, hogy a rendőrök megverték. A panaszosnak orrcsont törése és arczúzódása van, melynek időtartama 8 napon túli. A doktornő továbbá elmondta, hogy a sértett már nincs a kórházban, hazaengedték.

A feljegyzés szerint felvették telefonon a kapcsolatot az illetékes rendőrkapitánysággal, ahol S. L. r. főtörzszászlós, szolgálatvezető parancsnokot érte el, akit tájékoztattak a bejelentésben foglaltakról. A szolgálatvezető közölte, hogy a személy számukra ismert, felkeresik és meghallgatják.

3) Az intézkedés napján kelt, előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés szerint az Rtv. 29.§. (1) bekezdése alapján igazoltatták a panaszost, majd az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján – mint személyi szabadságában korlátozott személyt-átvizsgálták, illetve az Rtv. 33. §.(2) bekezdés a) pontja alapján – mint igazolást megtagadó személyt –, illetőleg az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulója alapján – mint szabálysértést felszólítás ellenére folytató személyt- előállították.

A személyes szabadság korlátozásának, illetőleg kényszerítő eszköz alkalmazásának helye Sz. Az intézkedés során kényszerítő eszközöket alkalmaztak, az Rtv. 47. § alapján testi kényszert, illetőleg az Rtv. 48. § d) pontja alapján az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak 23 óra 50 perctől 0 óra 15 percig. A kényszerítő eszköz(ök) alkalmazására figyelmeztetés történt. A jelentés gépeléses változata szerint az intézkedés során sérülés nem keletkezett, azonban a jelentésen kézírással ezt a hibát javították. A javítást T. D. r. alezredes végezte el, január 18-án.

A jelentést 8 intézkedő rendőr írta alá: S. B. r. zászlós, Sz. Gy. r. őrmester, Cs. Á. r. őrmester, D. K. r. zászlós, V. M. r. törzsőrmester, Sz. S. r. őrmester, K. L. r. őrmester, és V. H. r. őrmester írta alá.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti.

A rendőrök szolgálatuk teljesítése során 2014.január 17-én 23 óra 35 perckor az ügyeletes tiszt utasítására megjelentek az élelmiszerüzlet parkolójában, mivel onnan fiatalok hangoskodásáról tettek bejelentés. A helyszínen kb.30 fő fiatal volt.

A rendőrök kérkezésekor a fiatalok kiabáltak, az egyikük a panaszos volt. A személyeket felszólították, hogy fejezzék be a hangoskodást, ennek hatására a fiatalok több csoportban eltávoztak a helyszínről.

Ezt követően az intézkedés helyével szemben lévő parkban ismét ordibálás hallatszott. Ezért S. B. r. zászlós odament, és egy fiatal, láthatóan erősen ittas férfi ordibált, aki dülöngött. A fiatal férfit a r. zászlós igazolásra szólította fel és közölte vele, hogy fejezze be a kiabálást. A férfi ekkor szitkozódni kezdett, hangosan a következőket kiabálta: „faszszopó rendőrök, csicskák vagytok, én boxoló vagyok, leszarak mindent, úgysem tudtok semmit csinálni, a rendőrség szart se ér”. Mivel a nevezett többszöri felszólításra nem fejezte be a hangos kiabálást, és személyazonosító igazolványát többszöri felszólításra sem adta át, ezért a r. zászlós a törvény nevében szavak előrebocsátásával jól hallhatóan felszólította, hogy ha nem fejezi be az agresszív viselkedését, kényszerítő eszközt, bilincset fognak vele szemben alkalmazni.

Ezt követően a férfi közölte, hogy jól kirúgatja a r. zászlóst, amiért ő megverte, majd a parkban lévő padnál hátra dőlt. A r. zászlós az esést meg akarta akadályozni, elkapta a panaszos felsőruházatát, de a lendület miatt, valamint azonos testalkatuk miatt megtartani nem tudta, így a férfi a fejét beverte a földön, a tarkója felső részén hámsérülés keletkezett.

Mivel nevezett személy a felállítását követően sem volt magát hajlandó igazolni, így a személy jobb karját megfogtam, aki erre egy hirtelen rántással kihúzta a fogásból a kezét, ekkor Cs. Á. r. őrmester segítségével, a személy mindkét karját hátracsavarták.

Az alkalmazott testi kényszer során nevezett továbbra is ki akarta vonni magát az intézkedés alól, jobbra-balra dobálta magát, ennek következtében előre esett, az arcára, majd mivel ekkor is „menekülni” akart, ezért kezeit hátra bilincselte a r. zászlós. A férfi a bilincselés közben is dobálta magát a földhöz, közben azt kiabálta, hogy „vernek a rendőrök, köcsögök, kirúgatok mindenkit”. Emiatt a dobálás miatt meg kellett támasztani a férfit a felső testénél, oly módon, hogy ne tudjon elszaladni, mert olyan erővel ellenkezett, hogy kiszabadult volna a fogásból. A bilincselést követően a férfi ruházatának átvizsgálása során előkerült a személyi igazolványa, kabátja zsebéből, és kiderült, hogy a megbilincselte személy a panaszos.

Ezt követően nevezettet a földről karbölcső fogással a r. zászlós felállította, majd a szolgálati gépkocsinhoz akarta kísélni, de a panaszos ekkor is ellenállt, először a lábát „elernyítette”, hogy ne tudja a kocsihoz vinni, majd a parkban található különböző bokrokba, padokba akasztotta a lábait. Emiatt a r. zászlós és Cs. Á. r. őrmester segítségére sietett V. M. r. törzsőrmester, aki a panaszos lábait felemelve segítette a szolgálati járműhöz vinni. A személygépkocsinál lábra sikerült állítani, de mivel nem akart beszállni ezért a fejét megfogva kellett a kocsiba segíteni, de a panaszos a fejét elrántotta, és beverte a gépkocsi ajtajába.

Az előállítás közben a gépjárműben a panaszos tovább szitkozódott, szidta a rendőröket és a lábával rugdosta az ülést. A kapitányságra beérve a r. zászlós megkezdte a panaszos előállítás helyiségbe történő elhelyezését, és a panaszos az agresszív magatartását, kiabálást felszólítás ellenére tovább folytatta. A r. zászlós felszólította, hogy a panaszos a cipőfűzőit vegye ki a

cipőjéből, ekkor ő azt válaszolta, hogy „vedd le a cipőmet, úgyis egy csicska vagy”. Eközben a panaszos folyamatosan köpködött a wc irányába, és hangoztatta, hogy kirúgatja a rendőröket, és azt fogja mondani, hogy megverték őt. A r. zászlós hogy el tudja helyezni a panaszost az előállító helyiségbe, a panaszos nadrágjából kivettem az övét, melynek során a panaszos vigyorogva mondta, hogy „húzzad, úgyis látszik, hogy buzi vagy, mi van le akarsz szopni?” Annak érdekében, hogy le tudja venni a cipőjét, a r. zászlós felszólította, hogy üljön le a földre, ekkor a panaszos felindult állapotban közölte, hogy „jó leülök, de vedd le te a cipőm, fűzd ki és utána húzd vissza nekem”. A panaszos a földre akart ülni, de ittassága miatt elvesztette az egyensúlyát, és leülés közben a földre esett, úgy, hogy közben bevverte a fejét hátul a falba, ekkor elkezdte erőlködni, erősen fújni az orrát, melynek következtében láttam, hogy gyengén vérezni kezd az orra. Ezután a cipőjét levette, majd elhelyezték az előállító helyiségbe, ahol továbbra is kiabált, folyamatosan ütötte és rugdosta az ajtót.

A r. zászlós az ügyleten keresztül intézkedett az orvosi ellátására, majd 2014. január 18-án 00 óra 35 perckor a rendőrkapitányságra érkezett H. R. mentőápoló, aki a panaszost megvizsgálta és kórházba szállították további vizsgálatok céljából. A mentőápoló a rendőrkapitányságon lévő, HOV Naplójába X számon bejegyzést tett, miszerint a panaszos elmondása alapján a rendőrök bántalmazták. A jelentés szerint a mentési dokumentációs lapot a jelentés mellékletét képezi.

A panaszos a szabadításához szükséges dokumentumok aláírásakor a letéti jegyzőkönyvet összefirkálta, azt hangoztatta, hogy eltűnt a telefonjának memóriakártyája, pénze. A dokumentumok aláírása előtt, a parancsnok asszonyt „szőke picsának” nevezte. A r. zászlós a jelentésben megjegyzi, hogy az előállító helyiségbe történő elhelyezés során nevezettnél készpénz nem volt.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszos a parkban a barátaival volt, akik ugyancsak erősen ittas állapotban voltak, azonban velük szemben rendőri intézkedés fogantatása nem vált szükségessé. A panaszost ellenőrizték a Központi Nyilvántartóban, körözésben nem szerepelt, azonban az adatainak a Robotzsaru Rendszerbe történő rögzítése során kiderült, hogy a rendszer szerint többször volt testi sértés miatt gyanúsított.

A rendőrkapitányságon a panaszos közölte, hogy feljelenti a rendőröket, amiért bántalmazták.

A jelentés rögzíti, hogy az az Rtv. 33.§ (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a tájékoztató, illetőleg az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került, valamint az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII.13) BM. rendelet 2. § (8), (9) bekezdései, valamint az 19/1996. (VIII.23) ORFK utasítás 36/A alapján a panaszos a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

A jelentés végezetül rögzíti, hogy az előállítás oka 2014.január 18-án 01 óra 5 perckor megszűnt, ekkor a panaszost szabadon bocsátották, valamint azt is, hogy a panaszos ellen az általa elkövetett cselekmény miatt szabálysértési feljelentést tesznek.

A jelentés végén található parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a személyi szabadságot korlátozó előállítás jogszerű és szakszerű volt.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségi vizsgálata szerint a testi kényszer és az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmazott bilincs alkalmazása jogszerű és szakszerű volt.

A kivizsgálás a végén megállapítja, hogy az intézkedés alá vont személy meghallgatását nem tartották szükségesnek.

A parancsnoki kivizsgálás gépírási szövegén kézírással a következőket javították: egyrészt a bilincselés okainál feltüntetik az Rtv. 48. a) és b) pontját, valamint feltüntetésre került az a körülmény, mely szerint a panaszos meghallgatását az ittassága miatt nem tartották szükségesnek. A kézírási javítás mellett sem aláírás, sem pecsét nem szerepel.

4) Az előállított nyilatkozaton (amely a jogorvoslati kioktatással kapcsolatos tájékoztatásra, az élelmezésre, az előállítás időtartamára vonatkozó igazolásra, a hozzátartozói kiértékelésre, panaszjogra és a sérülésekre, orvosi ellátásokra vonatkozik, és gépírással van kitöltve) a panaszos nem írta alá, azon egy hatósági tanú adatai szerepelnek.

5) Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint az előállított hozzátartozója/képviselőjének kiértékelését kérte, az előállításával és a rendőrségi intézkedés módjával szemben panasszal élt, élelmezést nem kért. Az előállítás 2014. január 17-én 23 óra 50 perctől 2014. január 18-án 1 óra 5 percig tartott. Az igazolást a panaszos kézzel ellátta.

6) K. S. r. őrmester 2014. január 17-én (a dátum nyilvánvalóan elírás, a helyes dátum 2014. január 18.) kelt jelentése szerint a szolgálatának teljesítése során 23 óra 50 perckor a rendőrkapitányság épületében tartózkodott.

7) A panaszos a kapitányságon tanúsított magatartása miatt K. S. r. őrmester segédkezett a fogdán való elhelyezése során oly módon, hogy a ruházat átvizsgálás és a letéti jegyzőkönyv kitöltésének ideje alatt a fogdahelységben tartózkodott, és biztosította az intézkedés biztonságos lefolytatását.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszos az intézkedés során végig trágár szavakkal illette őt és a kollégáit is, továbbá a rendőri felszólításoknak egyáltalán nem tett eleget.

Mivel a váltásparancsnok által a r. őrmester számára más feladat lett meghatározva, ezért a fogdában való elhelyezés során mindvégig nem tartózkodott a fogdahelységben, hanem időközben onnan eltávozott.

Az intézkedés során rendkívüli esemény nem történt.

8) A rendőri szerv megküldte a szabálysértési feljelentést.

A feljelentés a panaszos által elkövetett szabálysértésként a Szabs tv. 170. §. szerinti garázdaságot jelöli meg.

A feljelentés szövege egyebekben szó szerint megegyezik az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben foglaltakkal, ezért a Testület annak megismétlésétől eltekint.

9) F. R. r. őrmester 2014. január 18-án az alábbi jelentést tette.

A r. őrmester szolgálatának teljesítése során 2 óra 40 perckor megjelent a kórházban, mert onnan rendőri intézkedést kértek.

A helyszínen fogadott a sértett panaszos, aki kérdésre elmondta, hogy fenti napon 1 óra magasságában a barátaival x utcában tartózkodott, amikor az arra járőröző rendőrök intézkedés alá vonták őket, majd igazoltatás céljából iratait átadta részükre. Ezt követően számára ismeretlen okból megbilincseltek és közölték vele, hogy előállítják, ekkor a parkban az egyik járőr elgáncsolta, minek következtében a földre került. Ezt követően elmondása szerint belökték a járóautóba, majd többször ököllel arcon ütötték. Beszállították a Rendőrkapitányságra, ahol továbbra is agresszívan léptek fel vele szemben, az előállító helység letétkezelő helyiségében is ököllel ütötték és földre kerülését követően rugdosni kezdték.

A panaszos a fogdai befogadás során jelezte az előállító-őr felé, hogy élni szeretne a kiértesítés lehetőségével, de ez nem történt meg. A zárkában történő elhelyezése után jelezte az előállító-őr felé azt is, hogy sérüléseinek ellátása céljából mentőt szeretne kérni. Az előállítóból történő szabadon bocsátása előtt a letéti jegyzőkönyvben aláírásával elismerte, hogy hiánytalanul visszakapta a letétezett személyes tárgyait, majd pár perc múlva észlelte, hogy készpénze és mobiltelefonjában található memóriakártya nincs a visszakapott személyes tárgyak között, ekkor a letéti jegyzőkönyvben áthúzta az aláírását. A mentő kb. egy órán belül érkezett meg a rendőrkapitányságra, és elszállította őt.

Az egészségügyi intézményben a panaszost orvos látta el, aki kérdésre elmondta a r. őrmesternek, hogy röntgenfelvétel készült a sértett arc-, illetve orrcsontjáról. A röntgenvizsgálat eredménye hétfőn készül el, ezért a sértett sérülésének fokáról nem tudott egyértelmű tájékoztatást adni.

A panaszos elmondta, hogy őt az előállító-őr bántalmazta, valamint megjegyezte egy másik, őt elmondása szerint bántalmazó rendőr jelvéyszámát is. A panaszos elmondta továbbá, hogy barátai tanúsítani tudják az általa elmondottakat. Az általa megnevezett személyek: Sz. G. és Cs. M.

A r. őrmester a történeteket jelentette, mire utasították, hogy az esetről készítsen rendőri jelentést. Az intézkedésnél jelen volt F. N. r. törzsőrmester is.

10) J. P. r. főtörzsőrmester (váltásparancsnok) 2014. január 18-án készült hivatalos feljegyzése a következőket rögzíti.

2014.január 17-én 21 óra 00 perctől 2014.január 18-án 9 óráig váltásparancsnoki szolgálatot látott el.

Mivel a panaszos tarkóján hámsérülés volt látható, így részére Sz. K. r. zászlós (nappalos váltásparancsnok) mentőt kért, majd az intézkedő járőrök a panaszost az előállító helységben kívánták elhelyezni. A panaszos ekkor több alkalommal nem tett eleget a fogdai szolgálatra kijelölt S. B. r. zászlós utasításainak, valamint több alkalommal közölte, hogy senkiházi csicskák a rendőrök. Az előállító helységben való elhelyezés során a járőrök elmondása szerint a panaszos az orrát fűjni kezdte erősen, mindaddig, amíg az orra vére el nem eredt.

A jelentést író válásparancsnok ezt követően az előállító helyiségbe ment, ahol a panaszossal közölte, hogy a mentő értesítve van és nyugodjon meg, mire ő agresszívan kezdett beszélni, közölte, hogy J. P. r. főtörzsőrmester kint már ügyis megverte. A váltásparancsnok az előállítottak bemutatkozott, elmondta, hogy kicsoda, és hogy a helyszínen nem intézkedett,

mire ő közölte, a r. főtörzsőrmester is mehet a „gecibe”, hol van már az a szar mentő, majd a mellékhelyiséghez kísérte a dolgát végezni.

Az OMSZ munkatársai H. R. mentőápoló vezetésével éppen ekkor érkeztek meg és hallották, amint a panaszos közölte, hogy odakint bántalmazta és a r. főtörzsőrmester jelvéyszámát kezdte ismételni.

A történeteket a r. főtörzsszászlós jelentette a kapitányságon tartózkodó r. alezredes asszonynak, aki közölte, hogy az esetről készítsen hivatalos feljegyzést. A kapitányságon ezt követően megjelentek a panaszos szülei, akiknek a kellő felvilágosítást a r. főtörzsőrmester alezredes asszony jelenlétében megadta.

11) A panaszossal szemben alkalmazott bilincs használatát a személyes szabadságot korlátozó jelentés, a Szolgálati Szabályzat 38. § (3) bekezdés szerint, valamint az Rtv. 48. §. b, c és d pontjai alapján J. P. r. főtörzsőrmester kivizsgálta, és az alábbiakat állapította meg.

A rendőri jelentésből és az intézkedő rendőrök elmondásából megállapította, hogy a bilincs használata 2014. január 17-én 23 óra 50 perctől 2014. január 18-án 00 óra 05 percig tartott, mely nem okozott sérülést. Bilincset az Rtv. 48. § a, b, c és d pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 41.§ a, d, e pontja szerint önkárosítás, szökés és támadás megakadályozása, ellenszegülés megtörése érdekében alkalmaztak, amit szóbeli figyelmeztetés előzött meg. A bilincs alkalmazása során látható külsérelmi nyom nem keletkezett, melyet az előállított is megerősített.

Testi kényszert az Rtv. 47.§. és a Szolgálati Szabályzat 40.§ (1) és (2) bekezdései szerint az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmaztak, amit szóbeli figyelmeztetés előzött meg.

A testi kényszer alkalmazása során a panaszos arcán és tarkóján sérüléseket szenvedett. Az előállítást követően a mentőszolgálat értesítésével a r. főtörzsőrmester intézkedett az orvosi ellátásra. Ezzel kapcsolatban a kivizsgálás megismétli az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben foglaltakat, a közöltek új információkat nem tartalmaznak.

A kivizsgálás rögzíti, hogy a panaszost a váltásparancsnok meg kívánta hallgatni, azonban erősen ittas állapota miatt összefüggéstelenül beszélt, az esettel kapcsolatban nyilatkozni nem kívánt, azonban közölte, hogy az intézkedő járőrökkel szemben panasszal él.

A vonatkozó jogszabályok alapján a váltásparancsnok megállapította, hogy az intézkedő járőrök (itt a jelentés felsorolja az intézkedéssel érintett 8 rendőrt) által alkalmazott kényszerítő eszköz használata jogszerű, szakszerű és szükséges volt.

12) S. B. r. zászlós 2014. február 24-én kelt, Testület kérdéseit megválaszoló kiegészítő jelentése a következőket tartalmazza.

Az intézkedésre az x parkban került sor, amely intézkedést a helyszínnel szemközt lévő bolt parkolójában történő intézkedés előzött meg. Az intézkedés pontos ideje: 2014.január 17-én, 23 óra 50 perc.

Az intézkedésük szakszerű és arányos volt, az intézkedésen 8 db rendőr vett részt, ruházatuk bevetésin illetve helyszínelő ruházat volt.

Az intézkedés célja a szabálysértés tovább folytatásának törvényes következményeire való felhívás volt, ebből alakult ki, hogy a panaszos az igazolást megtagadta és a szabálysértést a rendőri felszólításra tovább folytatta.

Az előállítás jogalapja az igazolás megtagadása és az volt, hogy a szabálysértést a rendőri felszólítás ellenére folytatta.

A panaszos az intézkedést megelőzően agresszív, közösség ellenes magatartást tanúsított, ami ordibálásban nyilvánult meg. Az intézkedés során a magatartását nem hagyta abba, igazolni nem volt hajlandó magát, az intézkedés alól magát többször kivonta, és az intézkedésnek aktívan ellenállt. Ellenállása abban nyilvánult meg, hogy a szabálysértés továbbfolytatására felhívás közben elindult, közben trágár kifejezéseket tett, majd mikor a helyszínen tartották, többször kihúzta magát a fogásból, a bilincselést csak testi kényszer alkalmazásával lehetett végrehajtani. Megbilincselte állapotban bölcsőfogásban kísérték a panaszost az autóhoz, ahol kirúgta Cs. Á. r. őrmester lábát, aminek következtében mindketten elesetek, eközben a r. zászlós tartotta a panaszost a bal karjánál fogva. Ezt követően a panaszos nem volt hajlandó felállni, lábait húzta, így lábainál, karjainál fogva lett a szolgálati autóig elkísérve.

A járóautóba való beültetés során a panaszos a fejét „előre biccentve” tartva ültették be, amikor fejét elrántotta, rúgkapált. A szállítás során is folyamatosan tartani kellett, mivel ott is vergődött, rugdosta az ülést. Az előállító helyiségbe történő behelyezés előtt nem volt hajlandó a cipőfűzőjét és illetve az övét kifűzni, így azt csak testi kényszer alkalmazásával lehetett elérni. (Erre azért volt szükség, mert a szándékos egészségkárosítás megelőzése miatt az előállító helyiségben csak ezen tárgyak nélkül tartózkodhat.)

Az előállítás 23 óra 50 perctől 01 óra 05 percgig tartott, mely időintervallum a helyszínen kezdett intézkedéstől a szabadon bocsátásig tartott. Ebben az időintervallumban a helyszínen tett intézkedés, az előállítás, az előállító helyiségben való elhelyezés, az egészségügyi ellátás, és a szabadon bocsátás történt.

A keletkezett iratok tanulsága szerint az intézkedésről igazolás készült, mely a panaszosnak át lett adva.

Az előállítóban történt elhelyezéssel kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta, amelynek aláírását megtagadta, így hatósági tanú bevonására került sor.

A kényszerítő eszköz használatával kapcsolatban a kiegészítő-jelentés rögzíti, hogy a helyszínen és a rendőrség épületében is alkalmazásra került kényszerítő eszköz. A helyszínen testi kényszer és bilincs formájában, az az ellenszegülés megtörésére és a támadás megakadályozására. A rendőrség épületében is alkalmaztak testi kényszert, mivel az előállító helyiségbe történő behelyezés előtti újbóli ruházatvizsgálat és a panaszos övének és cipőfűzőjének kivétele során a panaszos nem volt együttműködő. A kényszerítő eszközök használatára minden esetben figyelmeztetve lett, a figyelmeztetés előtt pedig többször meg lett kérve, hogy a cselekményét fejezze be.

A panaszos az intézkedés során sérülést szenvedett, a helyszínen egyszer hátra esett, és a feje hátsó részét bevverte, a szolgálati járműbe való beültetés során fejét a fogásból kirántotta és arcát az autó ajtajába verte. Az előállító helyiségben az orra vérezni kezdett, melynek oka ismeretlen.

A rendőri bántalmazással kapcsolatos kérdésre a jelentést író rendőr úgy nyilatkozott, hogy a helyszínen, illetve az előállító helyiségben is a panaszossal szemben az arányosság és a szakszerűség feltételeit szem előtt tartva, az intézkedés eredményessége érdekében testi kényszer lett alkalmazva.

A panaszos telefonjával és memóriakártyával kapcsolatos kérdésre a rendőr úgy nyilatkozott, hogy a panaszos a nála lévő személyes tárgyakat önként átadni nem akarta, így a ruházat átvizsgáláskor a nála lévő telefon letétbe lett helyezve, amelyet később összefirkált. Ez idő alatt többször köpködött a helyiségben.

A kiértesítéssel kapcsolatban a jelentés rögzíti, hogy a r. zászlós emlékezete szerint még mielőtt megkérdezhettük volna, hogy kéri-e valaki értesítését, a hozzátartozói már a rendőrség aulájában voltak.

A beadványban a panaszos leírta, hogy vele szemben korábban is intézkedtek már a rendőrök, (mely során szintén bántalmazták), ezzel kapcsolatban a jelentés rögzíti, hogy a r. zászlós, mint intézkedő rendőr a panaszossal korábban nem intézkedett, tudomása sem volt arról, hogy vele szemben korábban bármilyen rendőri intézkedést fogatosítottak.

Az intézkedő rendőrök hangnemével kapcsolatban annyit tartalmaz a jelentés, hogy az határozott volt.

III.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése a következőként rendelkezik.

„Akinek a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.”

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatsomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Az Rtv. 93. §-a értelmében a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az öt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni.

a) Az első beadványban a panaszos édesanyja megemlíti egy 2013. szeptember 14-én történt rendőri intézkedést, amikor a panaszost megbilincselve előállították, majd őrizetbe vették.

Az Rtv. 93. §-a értelmében a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az öt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni. A panaszos esetében megállapítható, hogy a sérelem felismerése egybeesett az intézkedés időpontjával (2013. szeptember 14.), azaz az irányadó húsz napos határidő 2014. október 4-én járt le. (A Testület megjegyzi, hogy az őrizetbe vétel elrendelésével kapcsolatos kifogást a fenti hatásköri szabályok értelmében nem vizsgálhatta volna akkor sem, ha határidőben terjesztik elő panaszukat.)

A Testület így a beadvány ezen elemére vonatkozóan megállapítja, hogy azt a törvényben előírt határidőt követően terjesztették elő.

b) A fent idézett rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult megállapítani, hogy az intézkedő rendőrök követtek-e el bűncselekményt, ezért a panasz azon része vonatkozásában, miszerint a **panaszost a rendőrök bántalmazták, a Testület a hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.** Az előadó testületi tag tájékoztató levelében kitért arra, hogy hatáskör hiányában ezen kérdésekben nem jogosult vizsgálatot folytatni.

A bántalmazás (mint bűncselekmény) kérdésében a Testület eljárását töretlen gyakorlatának megfelelően minden esetben kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatja le (jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazásaként), azaz a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakítja ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálná. A Testület egyúttal felhívja az érintettek figyelmét arra, hogy amennyiben álláspontjuk szerint az intézkedéssel érintett rendőrök bűncselekményt követtek el, ellenük feljelentéssel élhetnek a rendőrkaptányságon, vagy az ügyészségen.

c) Fenti hatásköri rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult- szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, a Testület a rendőrség szabálysértési hatóságként végzett munkája felett semmilyen kontrollt nem gyakorol.

Ennek okán a Testület nem jogosult megállapítani, hogy a panaszos a szóban forgó szabálysértéseket elkövette-e vagy sem, mint ahogyan a kiszabott bírságot eltörlésére sem rendelkezik jogszerűséggel.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkben foglalt személyi szabadsághoz való, XIII. cikkben foglalt tulajdonjoghoz való, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület először a rendőrök intézkedési kötelezettségét és igazoltatását vizsgálta és az alábbi megállapításokra jutott.

a) Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A rendőri jelentések egyöntetűen azt tartalmazták, hogy a rendőrök az ügyeletes tiszt utasítására 23 óra 35 perckor megjelentek az élelmiszerüzlet parkolójában, mivel onnan fiatalok hangoskodásáról tettek bejelentést. A helyszínen 30 fiatal tartózkodott, az egyik kiabáló a panaszos volt. A rendőrök a személyeket felszólították, hogy fejezzék be a hangoskodást, ennek hatására a fiatalok eltávoztak, majd nem sokkal ezután a parkban megint ordibálás hallatszott. A rendőrök odaérkezve egy ordibáló, dülöngélő és meglehetősen ittas férfit találtak, aki a felszólítások ellenére nem hagyta abba az ordibálást, és nem is igazolta magát. (A későbbiek során kiderült, hogy ez a férfi a panaszos volt.)

A panaszosi beadvány és a jogi képviselő által mellékelt tanúvallomások kevés ponton kapcsolódnak a rendőrségi iratokhoz, ugyanis ezen iratok szerint a panaszos és barátai az élelmiszerüzletnél vásároltak. A helyszínen valóban tömeg volt, ugyanis 23 óra után csak a kisablaknál van kiszolgálás. Ekkor rendőrök érkeztek a helyszínre, és igazoltatták őket. Az intézkedés során nem tanúsítottak sértő magatartást, azonban a rendőrök egyikükkel (F. R.) durván beszéltek, illetve a rendőrök fenyegetően léptek fel az ott lévőkkel szemben. Miután visszakapták az okmányaikat, a panaszos és barátai jobbnak látták, ha távoznak, és a park felé vették az irányt. Onnan F. R. szólt hozzájuk. Odaérve azt látták, hogy a rendőrök „Elegem van!” felkiáltással F. R. felé sietnek a rendőrök, lenyomják a földre, és rugdosni kezdik. A

történeteket érzékelve a panaszos és barátai felajánlották, hogy inkább hazaviszik a fiút. A panaszost ekkor kezdték lökdösni a rendőrök a bokor felé, és ököllel ütni.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha a rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

Az egymásnak ellentmondó iratok ellenére annyi bizonyosan megállapítható a Testület álláspontja szerint a leírt események felvetették annak a gyanúját, hogy a résztvevők a helyszínen valamilyen jogellenes cselekményt (például csendháborítást) követnek el. Ez **az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a hangoskodókkal szemben.**

b) A rendőrségi iratokból tudható, hogy a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták.

A hivatkozott jogszabályhely intézkedéskor hatályos rendelkezése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni (személyazonosító igazolvánnyal, illetve olyan hatósági igazolvánnyal, ami a személyazonosításhoz szükséges adatokat tartalmazza). A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

Az igazoltatás körülményei meglehetősen ellentmondásosak. A rendőri iratok szerint a panaszost a parkban, 23 óra 50 perckor vonták intézkedés alá, mivel ordibált és ittasan dülöngélt, ezzel szemben a panaszbeadvány szerint korábban igazoltatták a panaszost és társait, az üzlet előtt, majd onnan ezután eltávoztak a park irányába, ahol végül egy barátjuk segítségére siettek. A rendőrség nem bocsátotta rendelkezésre a panaszosra vonatkozó lekérdezési listát, amely alapján tisztázható lett volna, hogy a panaszos igazoltatása, adatainak lekérdezése pontosan mikor történt meg.

Annak ellenére, hogy az igazoltatás körülményeire vonatkozó ellentmondásokat egyéb rendelkezésre álló bizonyíték híján nem tudta feloldani, a Testület megítélése szerint annyi bizonyos, hogy a panaszosi állítás valósága esetén is a panaszos üzlethelyiség előtti, késő esti órákban történt közrend, közbiztonság védelme érdekében foganatosított igazoltatását a rendőrök által megjelölt, hangoskodásra vonatkozó bejelentés megalapozza, ezért **a panaszos igazoltatásához a Rtv. 29. § (1) bekezdés I. fordulata megfelelő jogalapot biztosított, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.**

Az ezt követően történt, **későbbi időpontban történt intézkedés alá vonás tekintetében azonban a Testület egyéb alkalmas bizonyíték hiányában nem tudott megalapozott**

döntést hozni, ezért a parkban kezdeményezett intézkedéssel összefüggésben a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő, valamint tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

2) A rendőrök szolgálati fellépésére vonatkozóan a Testület a következő megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány szerint a rendőrök nem azonosították magukat az intézkedés során, mivel a rendőrök minden előírást mellőzve egyszerűen lökdösní és ütögetni kezdték a panaszost, majd bedobták az autóba és elvitték.

A kórházba kiérkező, x állományába rendőr jelentése szerint a panaszos úgy nyilatkozott, hogy őt a rendőrök ismeretlen okból megbilincseltek, majd közölték, hogy előállítják.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye [a]) vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye [b]) igazolja.

A 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. 20. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat 5. §-a tovább részletezi. A jogszabályhely értelmében az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. Ez a közlés akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok megfelelő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jobbiztonság elve.

Az intézkedő rendőrök jelentése a szolgálati fellépésre vonatkozóan nem tartalmazott információt, és későbbi, kiegészítő-jelentésükben a Testület ilyen irányú kifejezett kérdése ellenére sem nyilatkoztak a bemutatkozásra, azonosításra, valamint az intézkedés tényének közlésére vonatkozóan. (S. B. r. zászlós 2014. február 24-én kelt jelentése annyit tartalmazott, hogy a rendőrökön bevetési ruházat (illetőleg helyszínelő ruházat) volt, valamint az intézkedés célja a szabálysértés továbbfolytatásának következményeire való felhívás volt.)

Utalni szükséges arra, hogy a Testület gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolja a panaszos állítását – illetőleg a rendelkezésre álló körülmények nem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban –, úgy a Testület a döntését a panaszosi állításra alapozza.

A hatályos rendelkezések alapján kijelenthető, hogy a rendőr nem volt köteles felmutatni az intézkedés *kezdetekor* igazolványát vagy azonosító jelvényét, mert társával együtt egyenruhában látott el szolgálatot. (Ezt a panaszos sem vonta kétségbe, hogy a rendőrök egyenruhát viseltek, valamint hogy azon szerepelt azonosító jelvényük.) Ugyanakkor a Testületnek szükséges megjegyeznie, hogy mind az Rtv., mind pedig a Szolgálati Szabályzat a rendőr nevének és az azonosító számának szóbeli közlését minden egyéb feltétel meglététől függetlenül kötelezővé teszi, ezért minden más, a rendőr kilétére utaló körülményre való hivatkozást – jelen esetben azt, hogy a rendőrökön bevetési ruházat volt, illetve azt a rendőrök által közvetlenül ugyan nem hivatkozott, de a leírtakból kiolvasható tartalmat, miszerint az intézkedést lefolytatók rendőri kiléte a felszólítások okán nyilvánvaló lehetett – nem fogadható el a rendőrök igazolásaként.

A Testület több állásfoglalásában azt is kifejtette, hogy amennyiben az intézkedés megkezdése előtt az Rtv. 20. § (2) bekezdése által megkívánt közlés teljesítése valamilyen okból veszélyezteti az intézkedés eredményességét, akkor ebben az esetben a rendőröknek a foganatosított intézkedés befejezésekor kell(ett volna) eleget tenniük a tájékoztatási kötelezettségüknek.

A rendőrök jelentései azonban ilyen eredményességet veszélyeztető körülményről sem adtak számot. Fentieknek megfelelően a Testület az alapjogsértés vizsgálata során azon tényből indult ki, hogy a rendőrök nem mutatkoztak be, és nem azonosították magukat.

Mindezek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök bemutatkozására, azonosítására, valamint intézkedés tényének közlésére vonatkozó, rendőrség által nem cáfolt panaszosi kifogások kapcsán sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. Az intézkedés céljának közlésével kapcsolatban a Testület a panaszosi és rendőri állítások közt húzódó ellentétet feloldani nem tudta, ezért e tekintetben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

3) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy megfelelő jogalap birtokában állították-e elő a panaszost a rendőrök.

A panaszos előadása szerint annak ellenére, hogy igazolta magát, másodszor is intézkedés alá vonták, anélkül, hogy okot adott volna rá, majd bedobták egy rendőrautóba.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés az előállítás jogalapjaként az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata, valamint a 33. § (2) bekezdés a) pontját jelölte meg.

a) A Testület először a rendőrség által az előállítás jogalapjaként hivatkozott, Rtv. 32. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata nézve folytatta le vizsgálatát.

A jogszabályhely értelmezése alapján kijelenthető, hogy az f) pont I. fordulata szerinti esetben az előállításához három feltétel együttes megvalósulása szükséges: a) egy jogszerűtlen magatartás, ami felveti a szabálysértés gyanúját, b) meghatározott személyhez vagy

személyek csoportjához célzott rendőri felszólítás ezen magtartás abbahagyására; c) ezen jogsértő magatartás továbbfolytatása a felszólítást követően. Bármely feltétel hiánya az előállítás jogszerűtlenségének megállapítását vonja maga után.

i) A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát először azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e a szabálysértés elkövetésének olyan szintű gyanúja, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszos az intézkedést megelőzően agresszív, közösségellenes magatartást tanúsított, ami ordibálásban nyilvánult meg.

A rendőrség az előállítást megalapozó szabálysértésként szabálysértési feljelentésében a Szabs. tv. 170. § (1) bekezdésében szabályozott garázdaság tényállását, illetőleg konkrét megnevezés nélküli, közrend és közbiztonság elleni egyéb, 1 rendbeli szabálysértést jelölt meg. A 170. § szerint „Aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, szabálysértést követ el”.

A jogi képviselő által becsatolt, a panaszossal szemben pénzbírságot kiszabó határozat a Szabs. tv. 170. pontja alatt, a 216. §-ban szabályozott, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség tényállását jelölte meg. Eszerint:

„216.§ (1) Aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

A kapitányságvezető átírata mindössze annyi információt tartalmazott, hogy a panaszossal szemben szabálysértési eljárás indult.

A Testület az eset kapcsán utal még az Rtv. 19. § -ára is, amely a következőként rendelkezik.

„19. § (1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek — ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

(2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

A Testület a Szabs. tv. 216. §-ban szabályozott, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség tényállására nézve folytatta le a vizsgálatát.

A tényállás megvalósulásához tehát egyrészt szükséges egy rendőri intézkedés, amely nem nyilvánvalóan jogszerűtlen, másrészt az, hogy ezzel az intézkedéssel szemben valaki ellenszegülést tanúsítson.

A Testület álláspontja szerint a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés gyanújához vagy aktív, tevőleges, az intézkedés céljának ellenszegülő – de a rendőr személyét fizikailag nem támadó – magatartás szükséges, vagy egy intézkedés végrehajtását gátló passzív magatartás, szándékos nem cselekvés.

ii) A rendőrség a panaszos ellenszegülését abban jelölte meg, hogy nem igazolta magát, kivonta magát az intézkedés alól, sértegette a rendőröket, az intézkedésnek aktívan ellenállt, aminek következtében a bilincselését csak testi kényszer útján lehetett végrehajtani.

Számba véve az előállítás jogalapja és a felhívott szabálysértési tényállás kapcsán a Testület által fentebb rögzített általános követelményeket, a panaszos előállítása akkor lenne jogszerűnek minősíthető, ha

- egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedéssel szemben ellenszegülést tanúsított volna,
- az eljáró rendőrök felszólították volna ezen ellenszegülő magtartás abbahagyására,
- azonban a panaszos ezt figyelmen kívül hagyva az intézkedéssel szembeni ellenállását fenntartotta volna.

Az, hogy a helyszínen egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedés zajlott, a Testület rendelkezésére bocsátott információk alapján nem tudta megállapítani, hiszen mind a beadvány, mind a tanúvallomásokban foglaltak azt tartalmazták, hogy a rendőrség eljárása jogszerűtlen volt teljes mértékben, hiszen második alkalommal minden alap nélkül, hirtelen a panaszosnak támadtak a rendőrök, tehát már az első feltétel teljesülésére nézve is ellentmondásosak az iratok.

Azzal kapcsolatosan is, hogy a panaszos ezen intézkedésnek ellenállt-e, további kétségek merülnek fel. A felek előadásában erre vonatkozóan is ellentmondás van. Hasonló megállapítás tehető azon további következő feltétel kapcsán is, amely szerint a panaszost a rendőröknek fel kellett szólítaniuk az ellenállás abbahagyására, valamint azon feltételre is, mely szerint a felszólítás ellenére a továbbra is ellenállt a panaszos az intézkedésnek.

A konkrét esetben a Testület rendelkezésére álló bizonyítási eszközök alapján tehát nem voltak egyértelműen rekonstruálhatóak az előállítást megelőző események, így a Testület felelősséggel nem juthatott más megállapításra, minthogy nem megállapítható, hogy a rendőrség által hivatkozott, **szabálysértés továbbfolytatásának olyan szintű gyanúja fennállt-e, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra, ezért a panaszos személyes szabadsághoz fűződő jogának sérelme – az intézkedés jogalapját tekintve – nem állapítható meg**

b) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja az előállítás indokául szolgálhatott-e, tekintettel arra, hogy a jelentések szövegszerűen azt tartalmazták, hogy a panaszos a rendőrök igazolási kérelmének nem tett eleget.

A 33. § (2) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

A Testület hivatkozik az Rtv. 15. §-ában megfogalmazott azon általános arányossági követelményére is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az

eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással illetőleg sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése alapján a szükségesség és arányosság, valamint a célszerűség mércéjének figyelem előtt tartásával a rendőr szabad mérlegelésbe esik az előállítás foganatosítása. Fontos rögzíteni, utalással az Rtv. kommentárjában foglaltakra, hogy a szabad belátás alapján hozott döntés azonban nem lehet önkényes, az mindig a tények mérlegelésén alapulhat. A Testület több korábbi állásfoglalásában hangsúlyozott elv szerint, tekintettel az előállítás súlyosan alapjog korlátozó jellegére, ezen intézkedés alkalmazásakor, fenntartásakor, meghosszabbításakor a rendőrségnek különös körültekintéssel, a szükségesség és arányosság követelményeinek maximális figyelembe vételével kell eljárnia.

A Szolgálati Szabályzat 28. § (5) bekezdése szerint az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene büncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor. A (6) bekezdés pedig kimondja, hogy az előállítás akkor is mellőzhető, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható.

A fentebb kifejtettek alapján leszögezhető, hogy az egész intézkedés tartalmát és annak körülményeit illetően is eltér egymástól a panaszosi és rendőri állítás.

A Testület álláspontja szerint kijelenthető, hogy mivel kényszerítőeszköz alkalmazására került sor (melynek jogszerűségének vizsgálata a következő pont tárgya), annak ellenére, hogy már a helyszínen előkerült a panaszos igazolványa, a Szolgálati Szabályzat fentebb hivatkozott rendelkezése alapján nem tekinthettek el az előállítástól. Ugyanakkor a panaszbeadvány szerint – közvetlenül a parkban történtek előtt – a panaszost már igazoltatták egyszer, aminek ő eleget tett (tehát személyazonossága már ismert volt), illetőleg később ilyen felszólítás nem történt az irányába.

A Testület álláspontja szerint mivel (legalább) 4 járőrpár is volt a helyszínen, nem tudható bizonyosan, hogy a panaszost (és barátait) mely rendőrök vonták először intézkedés alá. Az ellentmondást feloldani képes objektív bizonyíték nem állt a Testület rendelkezésére, mivel a panaszos barátai a rendőrségi iratok szerint ittasak voltak, csupán velük szemben nem vált intézkedés szükségessé. (A tanúvallomások az ittasságot cáfolták.)

A Testület így az egymásnak ellentmondó állítások miatt nem tudott megalapozottan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrség által hivatkozott igazolás megtagadás miatti előállítási ok fennállt-e, ezért a panaszos személyes szabadsághoz fűződő jogának sérelme e jogalap tekintetében sem volt megállapítható.

c) A 33. § (2) bekezdése alapján foganatosított előállítások esetén a jogalkotó a rendőr mérlegelési jogkörébe utalta az előállítás szükségességéről a döntést, ezért a Testületnek – a jogalap fennállásakor – vizsgálnia kell, hogy az előállítás megfelel-e az arányosság követelményének. Tekintettel arra, hogy jelen esetben a Testület az iratellenesség okán már az előállítás jogalapja tekintetében sem tudott megnyugtatóan állást foglalni, a Testület az arányosság követelményének való megfeleléségi vizsgálattól eltekintett, hiszen az ellentmondás az ilyenkor szokásos valamennyi mérlegelési szempontra is kiterjedt.

4) A panaszossal szemben a rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközöket is alkalmaztak, amivel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

a) A Testület a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer jogszerűségét vizsgálta először.

A beadvány szerint a panaszos által leírtak (ökölütés, pofozás, nyakkal történő falhoz szorítás) nem tartoznak az alkalmazható kényszerintézkedések közé, még aktív panaszosi ellenállás esetén sem, amelyet egyébként nem tanúsított a panaszos.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszossal szemben figyelmeztetést követően az Rtv. 47. § alapján testi kényszer alkalmaztak, mivel az ittas panaszos többszöri felszólításoknak nem engedelmeskedett, magát nem igazolta, tovább hangoskodott, sértegette a rendőröket. A rendőrök a törvény nevében szavak előrebocsátásával jól hallhatóan felszólították, hogy amennyiben nem fejezi be az agresszív viselkedését, kényszerítő eszközt fognak vele szemben alkalmazni. A panaszos az ittassága miatt a parkban lévő padról leborult, ami után felállították őt. A panaszos továbbra sem igazolta magát, ezért a rendőr megfogta a panaszos jobb kezét, aki erre hirtelen rántással reagált, kihúzta a kezét a fogásból, ezért S. B. r. zászlós és Cs. Á. r. őrmester hátracsavarták a panaszos kezeit. A panaszos – aki az intézkedés alatt a földhöz dobálta magát – megbilincselését követően a földről karbölcső fogással állították fel, továbbra is ellenállt („elernyítette” a lábait, padokba akasztotta a lábait), ezért lábainál fogva vitték a gépkocsiig.

A kényszerítő eszköz jogszerűségének megítélésénél a következő jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel a Testület.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A Testület újra hivatkozik a korábbiakban már idézett, Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményére, valamint az Rtv. 19. §-ban előírt engedelmisségi kötelezettségre is.

A Szolgálati Szabályzat az Rtv. rendelkezéseit az alábbiakkal egészíti ki.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Szolgálati Szabályzat 40. §. (1) bekezdése szerint a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtással alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A (2) bekezdés szerint a testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT. 10.) ORFK utasítás szerint a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr a testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar-és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr az őt ért támadás elhárítása során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

Ahogy a korábbi kérdések kapcsán is, úgy a testi kényszerrel kapcsolatban is ellentmondás áll fent a rendőrök, valamint a panaszos és a tanúk állításai közt. A rendőrök cáfolták, hogy a beadványban leírt módon alkalmaztak volna testi kényszeret, a beadvány szerint a panaszos nem tanúsított ellenállást az intézkedés során. **Tekintettel a panaszosi és a rendőrségi állítások közötti ellentmondásra, amelyet a Testület további bizonyítékok és a korlátozott bizonyítási eszközei miatt feloldani nem tudott, a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer kapcsán a Testület megállapította, hogy a panaszos testi integritáshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.**

b) Ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés jogszerűségét vizsgálta a Testület.

A panaszos beadványában a bilincseléssel kapcsolatban mindössze tényszerűen annyit közölt, hogy miután a rendőrök lökdösték, ütögették, hátrabilincseltek a kezeit. A panaszos a kórházban őt meghallgató rendőrnek is úgy nyilatkozott, hogy számára ismeretlen okból került sor a megbilincselésére.

A rendőri jelentés szerint a panaszos az intézkedésnek ellenszegült, a felszólításoknak nem engedelmeskedett, a megkezdett testi kényszer alól kivonta magát, az intézkedés alatt magát a földhöz verdeste, többször elesett.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszossal szemben előzetes figyelmeztetést követően az Rtv. 48. § d) pontja alapján ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak 23 óra 50 perctől 0 óra 15 percig. A jelentés végén, a parancsnoki kivizsgálásnál kézírással javították a bilincselési okokat, és a bilincselés jogalapjaként az Rtv. 48. § a) és b) pontját is feltüntetik. J. P. fr. főtörzszászlós (váltásparancsnok) 2014. január 18-án kelt, kényszerítő eszköz kivizsgálásról szóló jelentése szerint bilincset az Rtv. 48. §. a, b, c és d pontjai, valamint a Szolgálati Szabályzat 41.§ a, d, e pontja szerint önkárosítás, szökés és támadás megakadályozása, ellenszegülés megtörése érdekében alkalmaztak.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására (a), támadásának megakadályozására (b), szökésének megakadályozására (c) vagy ellenszegülésének megtörésére (d) bilincset alkalmazhat.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit:

„a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,

c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,

f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy

g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő”.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, vagy az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, vagy az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A jelentések azt tartalmazzák, hogy a panaszos kiabált, láthatóan ittas volt, agresszíven viselkedett, próbálta magát kivonni az intézkedés alól, majd amikor megfogták a karját, a karját kitepte, illetőleg többször földhöz dobálta magát.

A bilincseléssel összefüggésben annyit kíván megjegyezni a Testület, hogy a vonatkozó rendelkezések összeolvasásából álláspontja szerint az következik, hogy az Rtv. szerinti bilincselési ok fennállta esetén is csak abban az esetben alkalmazható a bilincs – figyelemmel az Rtv. 15. §-ban és a 16. § (1) bekezdésben foglalt arányosság követelményére, illetve a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában előírt fokozatosság elvére –, ha a testi kényszer alkalmazása nem vezetett eredményre; vagy már eleve kilátástalan az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazásának sikere. Ilyen testi kényszer alkalmazásáról, vagy annak megkísérléséről a jelentések számot adtak, ugyanakkor a panaszosi beadvány és a tanúvallomások cáfolták a rendőrök által leírt panaszosi magatartást. A Testület megjegyzi, hogy az intézkedés napján kelt jelentések nem tartalmazzák olyan szövegszerű leírást, amely szerint a panaszos támadásának megakadályozása érdekében alkalmaztak bilincset, erre először dátum nélküli, kézírással rávezetett javítás utal, valamint J. P. váltásparancsnok is felsorolja a bilincskalkalmazás jogalapjaként az Rtv. 48. § b) pontját. Az első szövegszerű utalás a panaszos támadó jellegű magatartására S. B. r. zászlós 2014. február 24- én kelt jelentésében található, mely szerint „a panaszos kirúgta Cs. Á. r. őrmester lábát, és mindketten elestek” Amint azt korábbi állásfoglalásaiban is kifejtette a Testület, a rendőri jelentések közül mindig az intézkedés időpontjához legközelebb eső jelentésre támaszkodik a leginkább, és azt tekinti az események leírásánál a legautentikusabbnak.

Tekintettel arra, hogy a panaszosi ellenállás meglétére, valamint panaszosi magatartásra vonatkozó, panaszosi és rendőri állítások közti ellentmondás nem volt feloldható, ebből

következően nem megállapítható hogy a rendőrök jogszerűen alkalmaztak-e a panaszos ellenszegülésének megtörésére bilincset, ezért a Testület felelősséggel csak annyit állapíthat meg, hogy **a bilincselés kapcsán a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható.**

5) A panaszos állítása szerint a rendőrök az intézkedés során többször bántalmazták, aminek következtében számos sérülést is szenvedett, ezért a Testület azt is vizsgálata tárgyává tette, hogy a megszerzett sérülések az alkalmazott testi kényszer következményeként, vagy pedig jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazásaként keletkeztek.

A panaszos sérelmezte, hogy a parkban minden ok nélkül többször ököllel megütötték, pofozgatták, majd a rendőrkapitányságon az előállító helyiségbe helyezése előtt meglökték, ami miatt a földre esett, majd a torkánál fogva a falhoz szorították, közben ököllel ütötték, illetőleg testét, hátát és oldalát megrúgták, illetve a fejét ököllel ütögették.

A jogi képviselő panaszos elszenvedett bántalmazásának igazolásaként megküldte a sérüléseiről aznap kiállított látleletet. A dokumentum számos sérülést rögzít a panaszos arcán és fején, diagnózisként a koponya és jobb arcfél zúzódását jelölte meg, illetve a szakorvosi vizsgálat az orrcsont törést igazolt. A rendőrség által megküldött nyilatkozaton a panaszos úgy nyilatkozott, hogy sérülést szenvedett. A rendőri jelentés gépírással változata sérülést nem rögzít, azonban a sérülést kézírással rávezették.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható. A (4) bekezdés továbbá előírja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy

embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és a rendőrség nyilatkozatára, valamint a rendelkezésére álló tanúvallomásokra és a látleletre támaszkodhatott.

A fent hivatkozott strasbourgi döntésekből kitűnik, hogy a rendőrség kötelezettsége, hogy egy adott sérülés jogszerű keletkezését valószínűsítse. Nyilvánvalóan ez a valószínűségi mérce a sérülés jellegétől eltérő fokú, hiszen egy horzsolás esetében elegendő magyarázat a sérülés keletkezésére az a rendőri előadás, hogy a panaszos a testi kényszer alkalmazása során (pl. földre vitel során) megsérült. Míg egy komolyabb sérülés – mint pl. a jelen esetben történt orrtörés és arc zúzódás – esetében nem szolgálhat elegendő magyarázatul annyi, hogy az eljáró rendőrök testi kényszer alkalmaztak a panaszossal szemben. Ilyen esetben, amikor tehát súlyosabb erőbehatás feltételezhető, a rendőrségnek tételesen alá kell támasztani, hogy mikor, milyen esemény keretében, milyen eljárás következtében került sor a sérülésre, és annak okozása miért volt elkerülhetetlen vagy szükségszerű.

A rendőrségi jelentések következtében a panaszos magatartása miatt szükségessé váló testi kényszer alkalmazásáról számolnak be, a bántalmazással kapcsolatban a kapitányságvezető átirata rögzíti, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján bántalmazás nem történt.

Az intézkedés napján kelt jelentések a következő szövegszerű magyarázatot adták a panaszos sérüléseire. Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint az ittas panaszos a parkban leesett a padról, eközben verte be a fejét, a hámsérülése ekkor keletkezett. A rendőri előadás szerint még szintén a parkban a panaszos dobálta magát a földhöz, amely során arccal előre esett, majd a kocsihoz ültetés során elrántotta a fejét, és bevverte a fejét a kocsiajtóba. A rendőrkapitányságon a panaszos szintén ittasságából kifolyólag elesett, és bevverte a fejét hátul, majd szándékosan olyan hosszan és erősen fújta az orrát, hogy a vére eleredt. Az előállítóba való elhelyezését követően ütögette annak ajtaját.

A panaszost előállító, valamint a panaszos őrzését ellátó S. B. r. zászlós későbbi, kiegészítő jelentésében úgy nyilatkozott, hogy amikor a bölcsőfogásban kísérték az autóhoz a hátra helyzetben bilincselte panaszost, a panaszos kirúgta Cs. Á. r. őrmester lábát, aminek következtében mindketten elestek, a panaszos hátra esett (a feje hátsó részét bevverte), majd a szolgálati járműbe történő beültetéskor fejét a fogásból kirántotta, és arcát az autó ajtajába verte, illetőleg az előállító helyiségben az orra ismeretlen okból vérezni kezdett.

Jelen esetben a sérülésekről azt kellett eldönteni, hogy azok keletkeztek-e kényszerítő eszköz használatától (függetlenül attól, hogy azok használata jogszerű volt-e) vagy az ilyen típusú sérülések mértékét meghaladták-e a panaszos sérülései, így valószínűsíthetően bántalmazás eredményei-e. A Testület álláspontja szerint a konkrét esetben a rendőrség részéről nem tekinthető elégségesnek a sérülés kimentésére szolgáló fenti előadás, a következők miatt.

Egyrészt a rendőrség nem bocsátotta rendelkezésre a jelentésekben hivatkozott, kérkező mentőorvos hatósági orvosi vizsgálatok naplójába tett bejegyzését, másrészt a kórházban felvett anamnézis és látlelet egyáltalán nem tesz említést a panaszos ittasságáról vagy

alkoholos befolyásoltságáról, a látlet szerint a panaszos tudata éber volt, térben és időben orientált. A panaszos és családja a kórházba rendőri intézkedést kért, és a kiérkező járőr sem adott számot jelentésében arról, hogy a panaszos ittas lett volna.

A Testület álláspontja szerint kijelenthető továbbá, hogy a földre esések esetén teljesen ösztönös reflex, hogy az eleső személy kitartsa a kezét, hogy tompítsa az esés erejét; ugyanakkor még ilyen reakció hiányában is kétséges, hogy az esés a látletben szereplő komoly zúzódásokat eredményezett volna.

Szintén a rendőrség ittasságra vonatkozó előadását gyengíti az a tény, ha valóban olyan nagyfokú ittasságot tapasztaltak volna a panaszosnál, amely ezt az ösztönös védekező reflexet kikapcsolta volna, akkor nyilvánvalóan mulasztást követett el az intézkedő rendőr akkor, amikor nem intézkedett azonnal a panaszosnak „biztonsági intézkedéskénti” orvosi ellátása iránt. (Ugyanis a panaszosi előadás szerint ő kért a sérülései miatt mentőt, mivel erősen vérzett. Míg a rendőri iratok ellentmondásosak a körben, hogy ki hívta ki a mentőt, ugyanakkor az orvosi ellátás indokaként egyértelműen csak a hámsérülést jelölik meg². Egyébként megjegyzi a Testület, hogy magával a sérülés jellegével és a keletkezési módjára nézve is ellentmondásosak a rendőri iratok.³)

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a rendőrök által előadott tények nem voltak alkalmasak a fenti strasbourggi mérce szerinti kimentésre, ezért az események rekonstruálásánál a panaszosi előadást fogadta el, **és arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogából levezethető testi épséghez fűződő alapvető joga.**

6) A panaszos sérelmezte, hogy elállításakor elvették a telefonját, és a készpénzét, majd az előállítása befejeztével nem kapta vissza a memóriakártyáját és készpénzét.

A jogi képviselő által előterjesztett beadvány szerint az előállítóból történő szabadon bocsátása előtt a panaszos a letéti jegyzőkönyvben aláírásával elismerte, hogy hiánytalanul visszakapta a letétezett személyes tárgyait, majd pár perc múlva észlelte, hogy készpénze és mobiltelefonjában található memóriakártya nincs a visszakapott személyes tárgyak között, ekkor a letéti jegyzőkönyvben áthúzta az aláírását.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés rögzítette ezen panaszosi kifogást, kiegészítve azzal, hogy a szabadításakor szükséges dokumentumok aláírásakor a panaszos összefirkálta azt. A jelentés azt is tartalmazza, hogy a panaszosnál nem volt készpénz.

A kapitányságvezető átirata szerint az előállítóba történő elhelyezésekor letéti jegyzőkönyvet vettek fel, a panaszos a tárgyait visszakapta, és szabadon bocsátásakor a jegyzőkönyvet összefirkálta.

² Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint az előállítást és őrzést végző rendőr intézkedett az orvosi ellátás iránt (nem szerepel, hogy milyen okból), J. P. r. főtörzsőrmester hivatalos feljegyzésében az szerepel, hogy a fejen található hámsérülés miatt a nappalos váltásparancsnok, Sz. K. r. zászlós kért mentőt. A kényszerítő eszközök kivizsgálását elvégző J. P. r. főtörzsőrmester szintén aznap kelt jelentése szerint ő intézkedett a testi kényszer következtében az arcán és tarkóján sérüléseket szenvedő panaszos orvosi ellátására.

³ Az orrvérzés eredetével kapcsolatosan is ellentmondásosak az iratok, a bilincselés kapcsán is találhatóak kisebb anomáliák, illetve a sérülések ismertetése kapcsán az elsődleges (intézkedésnél jelen lévő rendőrök) jelentések fej sérülésekről beszélnek, míg az időben későbbi jelentések már arc sérülést említenek.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (5) bekezdése szerint az előállító egységben történő elhelyezést megelőzően a fogvatartott személynél lévő tárgyakról az 1. mellékletben meghatározott, letéti tárgyakról szóló, 3 példányos jegyzéket kell készíteni. A letétként kezelt fizetőeszközt címletenként és – amennyiben sorszámmal rendelkezik – sorszám szerint, a többi letétként kezelt tárgyakat megnevezésük, számuk és egyedi azonosítást lehetővé tevő jellemzőik feltüntetésével kell a jegyzékben feltüntetni. A jegyzék eredeti példánya a letét őrzési helyén, a másolati példányok közül egy a fogvatartottnál, egy pedig az átíró tömbben kerül elhelyezésre.

Ugyanezen jogszabályhely (6) bekezdése szerint a letétként kezelt tárgyak letételkori, valamint megfelelő állapotban történő megőrzéséről az előállító egységet üzemeltető rendőrkapitányság, határrendészeti kirendeltség, rendőrőrs, illetve a (3) bekezdés szerint kijelölt előállító egység üzemeltetője gondoskodik. Az elhelyezés megszüntetését követően a fogvatartott személy részére a letéti tárgyai átadásra kerülnek. A letéti tárgyak nem igazolt hiányának, megrongálódásának vagy megsemmisülésének okát – jegyzőkönyv felvételét követő – parancsnoki kivizsgálás keretében kell megállapítani.

A Testület kifejezett kérése ellenére, a rendőrség nem bocsátotta rendelkezésre az előállítással kapcsolatos valamennyi dokumentumot, így a letéti jegyzéket sem, amely alátámaszthatta volna a rendőrség által előadottakat. A Testület a rendőrségi iratokban foglaltak alátámasztására alkalmas bizonyíték hiányában nem fogadta el a rendőrség által előadottakat, és a panaszosi állításra alapozta a tényállást, és kimondta a panaszos tulajdonjogához való jogának sérelmét.

V.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokolttá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2014. november 20.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag